

**ДЯДО ДОБРИ
СВЕТЕЦЪТ ОТ БАЙЛОВО**

Повече за книгата може да откриете на
www.diadodobri.com

© Борислав Радославов, *автор*

© Дамян Дамянов, *дизайнер на корицата*

© Сиела Норма АД

София 2018

ISBN: 978-954-28-2628-6

Борислав Рагославов

Дядо Добри –
свинецът от Байлово

На семейството ми с любов

ПРЕД СЪДИЯТА

„Дядо Добри – светецът от Байлово“ е първата от навярно много бъдещи книги със спомени, разкази, преживявания. Светостта му неустойимо ще ни привлича. Като че ли той със своята пластмасова чашка продължава да стои, но вече не пред входа на храма, а пред входа на сърцето ни и все така смирено ни моли да се сетим за Бога. Имаме нужда от неговата кротост, от неговата странна външност, от неговата тиха и гальовна ненатрапчивост. В този смисъл книгата на Борислав Радославов добросъвестно и с обич разказва за светеца от Байлово. Разказва без наставления и без размахване на пръст, а със сърдечна топлота.

И аз тук искам да разкажа една случка, на която станах свидетел.

Малко след средата на Преображенската служба в храма „Св. Александър Невски“ влезе известен политик от доскорошната управляваща коалиция, започна да се покланя, да се кръсти, да целува наред централната икона за празника, олтарните икони, чудотворната икона на Богородица... Политикът, в чийто джоб са тарикатски и бандитски откраднатите наши пари, като ревностен християнин целуваше и се покланяше на иконите, пред които и ние, окрадените от него, също се прекръстваме и покланяме...

Малко е да кажа, че изпитах гняв в този момент. Казах си – не, не трябва да се гневя, не трябва да му обръщам внимание, не трябва да мисля дори за него, това е храм, това е църква, не бива да се поддавам

на изкушението. Но погнусата и омерзението ми не намаляваха.

Но политикът толкова демонстративно и показно обикаляше иконите, толкова дълбоко се покланяше по три пъти преди да ги целуне и след това, толкова дразнещо демонстрираше вярата си и християнското си прилежание, че нямаше как да не бъде забелязван, въпреки, убедена съм някак, това беше и главната цел на посещението му в храма. Защото то се свеждаше именно до това, да се поклони една по една на всички икони.

Сигурна съм, че на много хора се е случвало това – да не успееш да се съсредоточиш по време на служба, да не можеш да се концентрираш, да блуждаеш, да се разсейваш, да се дразниш от щяло и нещяло. В такива случаи е най-добре да си тръгнеш, а тръгнеш ли си от богослужението преди то да е свършило, задълго се чувстваш нецялостен, непълноценен и потиснат.

И докато тези мисли тъжно се преплитаха в главата ми, в храма влезе дядо Добри. И той застана пред празничната икона на Преображение, и той се поклони, прекръсти се и я целуна. И в него всички приковахме погледите си. И него всички гледахме – но с нежност, с усмивка, с притаен дъх. Като че ли всички поискахме да отидем да го прегърнем, да му целунем ръка.

Как любовта прочиства въздуха, как измества неусетно суетата, как прави смешна, ненужна, нелепа помпозността.

После дядо Добри взе причастие и кротко застана с пластмасовата си чашка на обичайния си стол до

входа. И на всеки, който се доближаваше до него и го целуваше, подаряваше малка брошурка с молитва към св. Богородица.

„Радвай се, Владичице, защото ти си Майка и Дева.

Радвай се, защото си родила пресветлия Цар на царете.

Радвай се, защото от Тебе изгря светлина на земята.

Радвай се, Марие, защото си радост и спасение на целия свят.

Радвай се, Марие, защото чрез Тебе се избавихме от смъртта и от страшния сърп Божи.

Радвай се, защото си стена на християните.

Радвай се, защото си помощница на всички, които умират чрез вярата в твоя Син.

Радвай се и за нас, Твоите слуги поради Христа.

...О, пресвета господарке, Владичице Дево и Богородице, приеми моята недостойна молитва и ме запази от внезапна смърт, дай ми преди смъртта да се покая и да се причастя и после да умра в мир.“

Чрез тази молитва, която сложи в ръката ми, чрез детската кротост, която излъчва, благият старец ме избави от угнетителните мисли, които бяха нахлули в съзнанието ми и които няха сили сама да пропъдя. И така излязох от храма с благословение, а не угнетена и подтисната.

Пред очите ми в този празничен ден се беше разкрила като реална действителност притчата за митаря и фарисея. Не бихме могли да стоим в храма, ако там срещахме само праведни фарисеи. Не бихме имали сили да понасяме тяхната праведност. Глътка

божествен аромат и утеха, и мир, и надежда ни дават единствено грешните митари. Не само нашето отношение е такова. Със същото отношение ни разказва притчата и Христос, същото чувство е изпитвал и Той, когато е влизал в храма и е срещал там и едните, и другите. Чрез притчата ни е предупредил, че и пред нашите очи няма да бъде по-различно. Предупредил ни е не само, че не бива да бъдем като фарисеите, но и да се пазим от фарисейския квас. А ни е предупредил, защото знае, че той е навред около нас и защото знае неговата опасна сила.

Словото става действено, когато сам човек се преобрази. Тогава преобразеният човек става и преобразяващ. Това е, което прави дядо Добри толкова потребен за нашата немощ. В неговото излъчване виждаме живо Евангелие. Чрез него фарисейския гнет става поносим. В самите себе си усещаме как благата кротост побеждава триумфиращото самодоволство.

Като разказвам тази обикновена история, искам да кажа, че Евангелието е живо, то е винаги пред нас, всичко, което четем в него, се е случило не само там някъде и тогава някога, а се случва винаги днес, пред нас и в самите нас. Не зная колко оправдан ще бъде този политик, който така церемониално се покланяше пред иконите, както не зная колко оправдан си е отишъл онзи фарисей от евангелската притча – това Бог ще отсъди. Но аз благодаря на Бога, че ме помилва с ръката на дядо Добри и ме избави от непосилното бреме аз да бъда съдията.

Теодора Димова

„За всеки от нас Бог има промисъл. Молеете се на Христос и Богородица с цяло сърце и те винаги ще отговарят на молитвите.“

— Тихо, мълчи. Никой да не знае. На никой да не думаш.

Белобрадият старец държеше под ръка най-близкия си и доверен човек, докато пресичаха световия път. Прегърбен и на 94 години, но с бодър дух и пъргав като младеж, дядото не спираше да повтаря завета си за мълчание на Цонка.

Тя бе на 54 години и работеше като старши счетоводител в агенция „Социално подпомагане“ в малкото и китно градче Елин Пелин. Всички колеги и познати я обичаха, защото бе доказала своята честност, упоритост и трудолюбие през годините. Затова и старецът, който я държеше под ръка и с когото изглеждаха толкова близки, ѝ се доверяваше безрезервно.

Двамата крачеха в центъра на града, кръстен на знаменития наш писател. Въпреки че работният ден бе в разгара си, имаха важна работа за вършене. Дядото бе облечен със стари шаячни панталони в кафяв цвят и навуца. Вълнената му блуза и шапка, подобна на калпак, допълваха идиличния му образ на българин от старо време, който трудно можеш да видиш по улиците днес. Освен на някоя историческа възстановка на Априлското въстание в Копревщица или на решителния бой на Бузлуджа на четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа. Там се срещаха подобни люде, нагиздени в четнически униформи и затъкмили

пищови и ножове в кафявите си сияхлъци от телешка кожа.

Старите цървули от свинска кожа още повече засилваха усещането за достолепие и доблест на стареца. Намираха се и такива, които отвърщаха глава от този странник, мислейки го за обикновен просяк. Те не го познаваха и не се интересуваха защо изглежда по този начин. Предпочитаха да пият кафе в околните заведения или бира, когато вземаха парите от социалните грижи.

Цонка Панталеева бе изискана, елегантна и добре поддържана жена. Прилежно облечена със сако и панталон, старши счетоводителката в агенция „Социално подпомагане“ в местната община бе пример за много дами на нейната възраст. Снежнобялата ѝ риза и обувките със средно висок ток подчертаваха хубавата ѝ осанка. Имаше небесносини очи и благ характер, които не можеха да се сбъркат.

Нямаше спор за мнозина, че Цонка и дядото са баща и дъщеря. Толкова често ги виждаха заедно, че не можеше да е другояче. Възрастният мъж идваше почти всеки ден при своята довереница на работното ѝ място. Винаги носеше стара войнишка торбичка със себе си на влизане в социалната служба – или дисаги, натъпкани до горе. А след час време излизаше с празна торбичка.

Не беше от онези, насядали по околните заведения, които обичаха да живеят ден за ден без който знае какви ангажименти. Не се издържаше на гърба на държавата, а с пенсията си от 160 лева. Вероятно

идваше при дъщеря си, за да ѝ носи храна и после тя да го разхожда между близките блокове и градинки. Друго логично обяснение нямаше, мислеха си непосветените. Такава беше волята на стареца – тайната завера да остава само между него и Цонка.

Беше топлият следобед на 24 април 2008 г. В 14,40 часа двамата пристъпиха в банковия клон. Веднага спечелиха усмивките на служителките. Познаваха ги много добре и им се радваха искрено, когато ги видят. Тяхното присъствие тук беше по-често, отколкото мнозина стъпваха в църква.

Сравнението не е никак случайно, защото сега църквата и банката бяха неразривно свързани. Във финансовото учреждение се съхраняваха всички пари за възстановяване на десетки църкви, храмове и манастири в цяла България, които този човеколюбив дядо събираше грижливо в банковата си сметка. Той изпросваше с милостиня средствата от състрадателни и добри миряни, прекрачили вратата на патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ или храма „Свети Седмочисленици“, за да запалят свещичка за здраве и да се помолят за късмет и благоденствие.

В своята свещена мисия този дивен Божи служител без расо се ръководеше от Бог. Той наставляваше всяка негова крачка, а последните си поне 30 години възрастният мъж беше отдал именно за това служение и изпълнение на нелеката мисия. Ставаше сутрин по първи петли в малката къщурка в двора на църквата в Байлово и пътуваше до София. Държеше пластмасова чашка в ръце или изрязано дъно на бутилка от

двулитрова безалкохолна напитка. Седнал на малко столче в преддверието на Божия храм, този ангел на доброто кротко, тихо и стоически устояваше на студ, пек, набези на наркомани и мургави крадци, човешкия егоизъм и отчужденост между човеците.

Изглеждаше толкова благ и смирен, че почти никой не го подминаваше, а се спираше, бъркаше в джоба и оставяше своята лепта за благородното дело. Старецът беше с дълга бяла брада и още по-бяла коса. Приведен от постоянните поклони, които правеше и на млади, и на стари за всяка пусната монета, този мъж сякаш бе излязъл от приказките. Или слязъл от някой стенопис, увековечил поредния светец, погинувал за Христовата вяра.

Във всичко дядото се оправяше сам. Без чужда помощ се грижеше за себе си, переше, готвеше, чистеше и държеше ред в къщичката си. Сам се оправяше с автобуса до София и обратно. Сам, макар и на преклонна възраст, издържаше по цял ден да не яде почти нищо, защото и една стотинка не пипаше от дарените пари. Който му оставяше плодове, закуски, вода – взимаше на драго сърце и дори се разплакваше от умиление. Само с тях се хранеше и утоляваше жаждата.

Само с едно нещо не можеше да се справя аскетът, загърбил светския живот и отдал се на отшелничество и обръщане към Бог. Нямаше как да държи събраните големи суми вкъщи, докато го няма през деня и когато е сам през нощта. Можеше да си позволи да пренася хиляди левове в торбичката, но

не и да замръква с тях. Средствата трябваше да се съхраняват в банка – хем на сигурно, хем да се трупа лихва. Затова толкова много му бе необходим един човек, на когото да има безрезервно доверие и който да споделя същите морални качества и устои толкова безупречно, чисто и истинско, колкото и самият той.

Години наред се луташе в търсене на човека, на когото да дава събраните стотинки да ги преброи и да ги вкарва по банковата му сметка. А когато реши, да изтегли необходимата сума и да я преведе по сметката на избраната от него обител. Звучеше толкова лесно на пръв поглед, но нещата съвсем не стояха така.

Белобрадият дядо отиде в близката до Байлово община Горна Малина. Тогавашният кмет Анелия Генова го посрещна с усмивка и обещание за банкова сметка на негово име. Както и пълно съдействие с преброяването на парите от страна на счетоводителките с внасяне и теглене само и единствено по неговите заръки. Очакванията на стареца да срещне приветлив, открит, разумен и честен кмет се оправдаха. Анелия направи цялостна организация, каквато подобаваше, и колелото се завъртя.

Една от счетоводителките в общината беше Цонка. Тя прие присърце тази голяма отговорност. Броеше заедно с колежките си стотинка по стотинка и ги вкарваше в банката. Отнемаше много време и усилия, често оставаше и след работа, за да може да изпълни всичките си ангажименти. Но това в нито един момент не я сломи, не я подразни, не я изкуши. Нито една стотинка не отиде в джоба ѝ.

Постепенно тя остана единствената, на която старецът се доверяваше и оставяше монетите. Дори след като Цонка напусна работа и се премести в агенция „Социално подпомагане“ в Елин Пелин, дядото я откриваше на работното ѝ място, слагаше вързоп, претрупан с пари, разговаряха се за кратко и той веднага се връщаше към София, за да напълни отново торбичката. Или се прибираще да си почине в Байлово.

Хората все по-често започваха да виждат прегърбения старец да влиза в социалната служба с пълна торба и да излиза с празна. Не се минаваше много време и той хващаше Цонка под ръка и двамата вървяха между блоковете. Влизаха често в банката или се качваха на колата и отпрашваха нанякъде.

Не, те не бяха баща и дъщеря, както непосветените си мислеха. Нямаше никаква роднинска връзка между тях. А само духовна. Извисена. Най-накрая той успя да открие най-доверения си човек. Личност, която няма да се полакоми да вземе и една стотинка от събраните за ремонт на храмове пари. Няма да го излъже при преброяването, нито във внасянето на средствата. Не знаеше колко пари е събрал днес или вчера, но беше сигурен, че точно толкова ще отидат в банката.

И двамата още си спомняха мразовития 15 януари 2007 г. Тогава байловчанинът с последни сили донесе в службата в Елин Пелин препълнена торба с монети. Толкова много тежеше, че останалите служители се чудеа как е успял да се справи човек на толкова години в тези минусови температури. Цонка